

MEDITATIVE GUITARS

9 september 2017 12:30

Discipline (2014, 6'00)

Componist Ethan Braun (USA 1987)
Genomineerd Gaudeamus Award 2017

Douze Mains (2008-2011, 12'00)

Componist Mayke Nas (NLD 1972)
Jurylid Gaudeamus Award 2017

Mercurial Sparks (2016, 7'00)

Componist Neus Kaori (JPN/ESP)

The Atlas Slave (2016, 16'00)

Componist Ivan Vukosavljević (SBR 1986)
Genomineerd Gaudeamus Award 2017

suspensions...broken chords... (2017, 4'00)

Componist Ethan Braun (USA 1987)
Genomineerd Gaudeamus Award 2017

INFINITY SERIES //FOREVER EXPANSIONS (2017, 7'00)

Componist Zach Dawson (GBR 1990)

Ensemble Klang

Wiek Hijmans - elektrisch gitaar
Raphael Vanoli - elektrisch gitaar
Ivan Vukosavljevic - elektrisch gitaar
Pete Harden - elektrisch gitaar
Erik-Jan de With - saxofoons
Michiel van Dijk - saxofoons
Anton van Houten - trombone
Jonathan Bonny - percussie
Saskia Lankhoorn - piano
Micha de Kanter - geluid

Discipline

In zijn werk legt Ethan Braun de nodige regels aan de dag. En die volgt hij strikt. In *Discipline* verstemt hij vier gitaren en houdt zich aan contrapuntische regels. De nieuwe gitaarstemming haalt hij bij Joni Mitchell vandaan: "Ik wilde leven in het geluid van haar gitaar, zoals ze die bespeeld in haar lied *Woodstock*. Ze gebruikt een prachtige stemming, die ik toepas in mijn kwartet. Ik hield, in het bijzonder, van de klank van haar boventonen." Naast het contrapunt als regel, is het verloop van dit stuk vrij eenvoudig volgens Braun: "Mijn werk verloopt van de hoogste boventonen naar de open snaren en vervolgens naar het lawaai van het contact van de plug en de versterker. Redelijk makkelijk."

Tegelijkertijd verklapt de titel meer over de Brauns denkwijze wat betreft componeren: "Ik wilde het zo noemen als herinnering voor mezelf om te blijven schrijven en los te komen van onzekerheden die ik had. Ik heb het niet zo op dat beeld van componeren als een romantische worsteling om een soort goddelijk muziek door te geven – daar komt meestal alleen maar veel te beladen muziek uit voort."

Braun schreef *Discipline* na zijn eerste studiejaar in Nederland aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. "Daarvoor had ik tien andere werken geschreven. In mijn werk had ik een probleem waargenomen van irrelevante muziek, overtollig materiaal. Ik besloot dit probleem te adresseren door ritmische fluctuaties te verwijderen, en alleen met de open snaren te werken." Zodoende schreef Braun in *Discipline* een koraalachtige muziek, van een vrij soort homofoon contrapunt van het begin tot aan canons tegen het eind.

In his work Ethan Braun applies the necessary rules. And follows them strictly. In *Discipline* he detunes four guitars and obeys the rules of counterpoint. He borrows the new guitar tuning from Joni Mitchell: 'I wanted to live in the sound of Joni Mitchell's guitar as she plays it in her

song *Woodstock*. She employs a wonderful tuning, which I used in the quartet. I loved, in particular, the sound of her harmonics.' Alongside the rules of counterpoint, the course of this piece is fairly simple, according to Braun: 'In my piece I trace the tuning from the highest harmonics to the open strings and then to the noise of the contact between plug and amplifier. Quite simple.'

At the same time, the work's title reveals more about Braun's way of thinking in relation to composing: 'I wanted to call it that as a reminder to keep on writing, to get away from hang-ups I had. I'm against this idea of composing as a romantic struggle to channel some divine music, spewing out some likely overwrought thing.'

Braun wrote *Discipline* at the end of his first year of study in the Netherlands, at the Royal Conservatoire in The Hague. 'Up until then I had written ten other works. I had discerned a problem in my works of extraneous music, extraneous material. I decided to address this through removing rhythmic fluctuations, and to deal exclusively with open strings.' Within this context Braun wrote *Discipline* – a chorale-like music with a free kind of homophonic counterpoint to begin with and some canons towards the end.

Douze Mains

Twaalf handen en een uitversterkte kleploze vleugel. Of een topless vleugel zo u wilt. Douze mains of twaalfhandig piano, drie of zes keer zoveel als het gebruikelijke vier- of tweehandig. Dat past niet op het klavier, zoals u zich kunt voorstellen. De toetsen worden dan ook nergens klinkend ingedrukt. Wel wordt de binnenkant van de piano bespeeld met allerhande objecten, van pingpongballen, afwasborstels, houten koffiestokjes, spijkers, tot gitaarplectrums, mallets, creditcards, id-kaarten en handen. Zoals Nas zelf schrijft in haar toelichting staan de zes spelers rond de vleugel als chirurgen rond een operatietafel: "Met basaal huishoudelijk gereedschap opereren de musici de binnenkant van het instrument. De patiënt reageert steunend, giechelend en kreunend op de behandeling."

Het stuk bestaat uit de volgende vijf delen:

1. Doc, it's only a scratch - part 1
2. What have you done?
3. Take it easy
4. Doc, it's only a scratch - part 2
5. Oh yeah

In deze vijf delen neemt Nas de traditionele mogelijkheden van het monumentale instrument op de hak. De vleugel herbergt een gigantische canon aan muziekgeschiedenis en virtuositeit die door haar twaalf handen geen enkele kans krijgt om de gebruikelijke indruk te maken. Ze verwijdert de pianovirtuoos gestoken in stemmig zwart kostuum, neemt zijn dito glimmende vleugel onder handen en wekt een theatraal beeld op dat een volledig ander facet van het instrument toont.

Twee grote pleziertjes zijn van belang voor Nas in relatie tot het stuk *Douze Mains*: "de simpele doe-

het-zelf pret van quatre-mains spelen (vooral met mijn grootvader) en mijzelf keer op keer laten verrassen door een van de meest creatieve, eigenzinnige en besmettelijke muziek van twintigste eeuw: *The White Album* van The Beatles. Dit is mijn ode aan hun beide.”

Twelve hands and an amplified grand piano with the lid removed. Or a topless grand, as it were. Douze mains or twelve-handed piano, three or six times as many as the customary four or two hands. That doesn't fit on the keyboard, as you can imagine, but the keys are never played and so do not sound. The inside of the piano, however, is 'played' by means of many different objects, from ping-pong balls, washing-up brushes, wooden coffee stirrers and nails, to guitar plectrums, mallets, credit cards, ID cards and hands. As Nas herself writes in her programme note, the six players stand around the piano like surgeons around an operating table: 'Using basic household tools, the musicians operate on the interior of the instrument. The patient reacts to the treatment with moans, groans and giggles.'

The piece consists of the following five sections:

1. Doc, it's only a scratch - part 1
2. What have you done?
3. Take it easy
4. Doc, it's only a scratch - part 2
5. Oh yeah

In these five sections, Nas makes fun of the traditional possibilities of this monumental instrument. The piano houses a gigantic canon of music history and virtuosity which, using her twelve hands, has no hope at all of making the usual impression. She removes the piano virtuoso dressed in his sober black suit, gets to work on his gleaming, sober black piano, and creates a theatrical image that reveals a totally different facet of the instrument.

Two great pleasures are important to Nas in relation to *Douze Mains*: 'The simple do-it-yourself fun of playing piano duets (especially with my grandfather), and letting myself be surprised time and again by the most creative, quirky and infectious music of the 20th century: *The White Album* by The Beatles. This is my ode to them both.'

Mercurial Sparks

Aan de basis van *Mercurial Sparks* van Neus Kaori, dat ze schreef voor Ensemble Klang, ligt de cd *Precious Metal* van hetzelfde ensemble. "Door een van de stukken," vertelt ze, "zag ik metaal als vloeibare vorm." Op de cd, met werk van Klang-gitarist Pete Harden, "rest de oren niets dan het opsporen van fluctuaties in kleur en grein, kleine onzuiverheden binnen elke vaste structuur."

Kaori's benadering werpt een ander licht op metaal, waarin het materiaal als bewegelijke verhitte stof, kolkt, stoomt en stroomt. Het verdient een andere benadering, minder ondoordringbaar. Vloeibaar is metaal zacht, van een vurige warmte, bewerkbaar, mengbaar, smeltbaar. "Ik kreeg een helder beeld van het stuk, toen ik wandelde in Griekenland, ik keek naar de zee en ik zag twee verschillende stromen water die elkaar kruisten en versmolten," vertelt ze. Toch, het beeld is minder

vriendelijk dan kabbelende waterstroompjes, metaal in vloeibare vorm heeft een andere kwaliteit, een dodelijke zelfs. "Ik visualiseerde een meer van kwik," vertelt Kaori: "Ik relateerde dit beeld aan een reële situatie waarin iets van buiten er prachtig uit kan zien en van binnen giftig is."

Het werkt voor haar als metafoor, het metaal. Metaal als muziek, als een klank die in een kolk om zichzelf heen draait, op zoek naar zichzelf, naar de variatie in zichzelf: "*Mercurial Sparks* gaat over de schoonheid van het gevaar, de giftige gedachten die onze geest binnendringen, die we op een of andere manier koesteren en prikkelen om bij ons te blijven."

The basis for Neus Kaori's *Mercurial Sparks*, written for Ensemble Klang, was the CD *Precious Metal*, made by the same ensemble. 'One of the pieces,' she explains, 'suggested to me a metal in a liquid state.' On the CD, which includes work by Klang guitarist Pete Harden, 'your ears are left to trace fluctuations in colour and grain, small impurities within each solid structure.'

Kaori's approach casts a different light on metal, in which the material, as a dynamic heated substance, seethes, steams and flows. It deserves a different approach, less impenetrable. In liquid form metal is soft, possesses a fiery heat, is malleable, mixable, meltable. 'I got a clear image of the piece when, while walking in Greece, looking at the sea, I saw two different water currents which were crossing each other and merging.' However, the image is less friendly than rippling currents: metal in a liquid state has another quality, a deadly one, even. 'I visualized a lake of mercury. I related this image to a real-life situation in which something can appear beautiful from the outside and yet be poisonous on the inside.'

For Kaori, metal works as a metaphor. Metal as music, as a sound which circles itself in a maelstrom, in search of itself and the variation in itself: '*Mercurial Sparks* is about the beauty of danger, the poisonous thoughts that penetrate our mind and which we in one way or another cherish and stimulate to remain with us.'

The Atlas Slave

The Atlas Slave van Ivan Vukosavljević vindt zijn oorsprong in de onaffe (non finito) sculpturen van Michelangelo uit de zestiende eeuw. Voornamelijk de vier slaven, die Michelangelo bewust onvoltooid liet: de Jonge, de Ontwakende, de Bebaarde en ten slotte de Atlas Slaaf. De klassieke Griekse filosofie ligt dan weer ten grondslag aan het concept van Michelangelo's beelden vertelt Vukosavljević: "In Plato's ideeënleer is eidos, het eindeloze potentieel, een metafysisch idee dat het potentieel van iedere mogelijke vorm in zich bergt en ieder mogelijk aspect van de nabootsende vorm representeert in de materiele wereld." "Aristoteles," gaat hij verder, "voegt daar dynamis aan toe, de doelgerichtheid van een bepaalde vorm die oprijst uit eidos, de dynamiek van de beweging van het metafysische naar het fysische. In ieder geval, in Michelangelo's latere werk, vooral in de Slaven, visualiseert hij dit idee en geeft ruimte aan het metafysische door het esthetische."

Praktisch uitgevoerd in het werk van Michelangelo levert dat dus beelden op die gedeeltelijk uit rauwe, onbewerkte stukken steen bestaan. "Dat representeert het eindeloze potentieel van eidos, de vorm zit verstopt in het steen en wacht op de kunstenaar om er uitgehakt te worden. Ook Aristoteles' dynamis is te zien, in de worsteling van de figuren die zich uit het steen proberen te bevrijden (gespannen spieren, de sensatie van beweging, et cetera)."

De indrukken van die beelden en de achterliggende ideeën poogt Vukosavljević in zijn stuk *The Atlas*

Slave te vatten: "Ik overpeins de idee van muziek als sculptuur, een monumentaal (niet overweldigend) beeld in tijd of geluidssculptuur. Toen kwam dit non finito idee terug in mijn hoofd. [...] Als onderwerp gebruik ik akkoorden. Om tot het Aristotelische dynamis-idee te komen gebruik ik allemaal technieken op de gitaar en de saxofoon [...] om een sensatie van gebroken akkoorden te creëren. Of liever gezegd, een akkoord dat probeert door te breken, om uit het geluid te breken."

***The Atlas Slave* by Ivan Vukosavljević has its origins in the unfinished (non finito) 16th-century sculptures by Michelangelo, primarily the four slaves which Michelangelo deliberately left unfinished: the Young Slave, the Awakening Slave, the Bearded Slave and finally the Atlas Slave. Vukosavljević explains that it is classical Greek philosophy that underlies the concept of Michelangelo's sculptures: 'In Plato's theory of ideas he proposes Eidos, the endless potential, a metaphysical idea which holds the potential of every possible form and aspect of the mimetic form represented in the material world. Aristotle adds another category, Dynamis, which is the purposefulness of a particular form that emerges from Eidos, the dynamics of motion from the metaphysical to the physical. Anyway, in Michelangelo's later works, most notably his "Slaves", he is visualizing this idea and giving space to the metaphysical through aesthetics. As created by Michelangelo, these sculptures consist in part of raw, uncarved blocks of stone. This represents the endless potential of Eidos, where the form is hidden inside the stone and waits for the artist to carve it out. Aristotle's Dynamis can also be observed in the struggle of these characters to release themselves from the stone (flexed muscles, sensation of movement, etc.)' In *The Atlas Slave*, Vukosavljević is trying to capture the impressions of these sculptures and the ideas underlying them: 'I've been pondering the idea of music as sculpture, a monumental (not grandiose) sculpture in time or sound, and this idea of non finito came to mind again. [...] I have chosen chords to be the subject, and to incorporate Aristotle's Dynamis I am using all these techniques on the guitar and saxophones [...] to create a sensation of a broken chord, or to be exact a chord that is trying to emerge, to break out of the sound.'**

suspensions...broken chords...

Ethan Braun heeft een fascinatie voor regels die onder andere is te herleiden tot het werk van de schrijversgroep Oulipo (Ouvroir de littérature potentielle), een werkplaats voor potentiële literatuur. Onder andere Georges Perec en Raymond Queneau behoorden tot de groep en hun werk kenmerkt zich door het gebruik van zelfopgelegde regels, spelletjes die aan de basis van hun literaire werk liggen. Zo schreef Perec de detective 't *Manco*, waarin de letter e niet voorkomt. Queneau kwam met *Exercices de style*, een boek waarin hetzelfde verhaal op negenennegentig verschillende wijzen wordt verteld: een grote stijloefening dus.

Zulke zelfopgelegde regels dienen een doel, enerzijds om de regel tot op de letter te volgen en te doorgronden. Anderzijds om door de regels tot nieuwe mogelijkheden te komen en nieuw materiaal te vinden. Zo schrijft Braun "ik schrijf de laatste tijd studies, die bepaalde timbres, harmonieën, ritmes en instrumentaties bestuderen, met het oog (een oor?) op hoe lang ze kunnen voortduren. Het schijnt

mij soms dat mijn 'studieobjecten' eeuwig voort kunnen. Dat kenmerk bevalt me. Deze studies hebben bij mij meerdere vragen opgeroepen, bijvoorbeeld wat componeren betekent met zulk soort materiaal.”

In zijn nieuwste stuk voor Ensemble Klang *suspensions...broken chords...* volgt hij een regel van voorhoudingen: “in deze studie ontdekte ik een prachtige tonale relatie tussen twee multiphonics (d.w.z. combinatietonen) van een verstemde gitaar. De spanning daartussen voelde onopgelost. Ik schreef een kleine reeks voorhoudingen—twee lijnen die van dissonant naar consonant bewegen en naadloos terug naar dissonant—die leek te passen bij de sensibiteit van de multiphonics. Daarna kwam ik op een rij gebroken akkoorden op de piano, van heel hoog dalend naar het middenregister, samen met een zinspel op een tonale relatie in twee pedaalachtige tonen in de trombone, aangezet en weerkaatst door een tamtam.”

Braun haalt plezier uit het volgen van zo'n klein systeem, het uitwerken van zo'n idee: “Wat kan het betekenen? Ik weet het niet. Wat zou het meer kunnen zijn dan dit kleine idee? Waarschijnlijk niets. Maar het was, voor mij in ieder geval, een klein pleziertje.”

Ethan Braun has a fascination with rules that can in part be traced back to the work of the writers' group Oulipo (Ouvroir de littérature potentielle), a workplace for potential literature. Members have included Georges Perec and Raymond Queneau, whose work is characterized by the use of self-imposed rules, little games that form the basis of their literary work. Perec, for instance, wrote the detective book 't Manco, in which the letter 'e' does not appear. Queneau produced *Exercices de style*, a book in which the same story is told in ninety-nine different ways: that's one big style exercise.

Such self-imposed rules do serve a purpose: on the one hand to follow the rule to the letter and to figure it out, and on the other hand, by way of the rules to discover new possibilities and new material. As Braun writes, 'I have been writing studies lately, which study certain timbres, harmonies, rhythms and orchestrations, with an eye (an ear?) to how long they can last. It often seems to me that the "objects" of my study might last forever. I like that feature of them. These studies have, for me, raised many questions, like what composing is with such materials.'

In his latest piece for Ensemble Klang, *suspensions...broken chords...*, he observes a rule of suspensions: 'In this study I discovered a beautiful tonal relationship between two multiphonics of a retuned guitar. Some tension in them felt unresolved to me. I wrote a little chain of suspensions over them—two lines moving from dissonance into consonance and seamlessly back to dissonance—which seemed to fit the multiphonic's sensibility. A series of broken chords at the piano came to me, from way on high down to the mid register, along with a hint at the tonal relationship in a pedal-like, although short, two tones in the trombone, traced and made reverberant by a tam-tam.'

Braun derives great pleasure from following a little system like this, from developing such an idea: 'What could it mean? I don't know. What might it ever be more than this little idea? Probably nothing. But it was, for me, a little pleasure.'

INFINITY SERIES // FOREVER EXPANSIONS

Zie bijlage / attachment

Tekst: Jan Nieuwenhuis
Vertaling: Robert Coupe

Dit concert wordt opgenomen door De Concertzender.

Gaudeamus Award

Na afloop van het slotconcert van Gaudeamus Muziekweek 2017 wordt de Gaudeamus Award uitgereikt aan één van de vijf genomineerde componisten. Juryleden Mayke Nas, Christopher Trapani en Joe Cutler selecteerden uit 288 partituren afkomstig uit 36 verschillende landen vijf jonge muziekpioniers: Sky Macklay, Ethan Braun, Chaz Underriner, Aart Strootman en Ivan Vukosavljevic. Meerdere werken van hen zijn te horen tijdens Gaudeamus Muziekweek 2017, inclusief een nieuw geschreven opdrachtwerk voor ensemble-in-residence Klusters5. De Gaudeamus Award is een aanmoedigingsprijs voor jong talent en bestaat uit een bedrag van € 5000,- voor het creëren van een nieuwe compositie voor Gaudeamus Muziekweek 2018.

After the festival's final concert, the Gaudeamus Award 2017 will be presented to one of the five nominated composers. Jury members Mayke Nas, Christopher Trapani and Joe Cutler selected out of 288 scores from 36 different countries five young music pioneers: Sky Macklay, Ethan Braun, Chaz Underriner, Aart Strootman and Ivan Vukosavljevic. Several works by the nominees were performed during Gaudeamus Muziekweek 2017, including a new piece written for ensemble-in-residence Klusters5. The Gaudeamus Award is an incentive prize for young talent and a commission of € 5000,- to create a new piece for Gaudeamus Muziekweek 2018.

Gaudeamus Agenda

2 november 2017

Gaudeamus @ Le Guess Who?

met Visible Cloaks, Sarah Davachi en Circuit (de band van Gaudeamus artist-in-residence Jerzy Bielski)

10 december 2017

GMW Sessies #17

met try-outs van Miranda Driessen's Koerikoeloem en vibrafoon & electronics duo Plastiknova

21 december 2017

Konstantyn Napolov "**The Dutch Golden Collection**" in Kunstruimte KuuB met als speciale gast Gaudeamus musician-in-residence Maya Fridman